

Futur d'incerteses

A les illes Balears no s'havien encarat mai unes eleccions autonòmiques amb tantes incerteses com enguany sobre com seran el Parlament i el Govern.

Queda mes i mig per a les eleccions autonòmiques a les Illes i les enquestes continuen insistint en el fet que el PP no tindrà majoria absoluta. Això a banda, tot és confús. D'ençà del 1995 sempre s'havia embotat cap a les urnes sabent prèviament quants partits tindrien representació, amb un marge d'error d'una formació per illa, com a màxim; i tothom coneixia també que si el PP no tenia 30 escons –sobre els 59 del Parlament– es faria un pacte parlamentari alternatiu i, per tant, hi hauria un Govern que no seria conservador. Enguany, però, res no és clar.

L'última enquesta publicada, pel diari *Última Hora* el passat dia 5 d'abril, realitzada per l'Institut Balear d'Estudis Socials, preveu que el PP obtindrà només 24 escons, molt per sota de la majoria absoluta, que són 30; que el PSOE parará la seva caiguda: 15 diputats; que irromprà Podem com a tercera força: 8-10 representants; que Més farà 5-6 escons; i que entrarà un sorprenent Ciutadans, amb 4-5 seients a la Cambra. Hi podrien aconseguir representació també el PI (Proposta per les Illes) i Esquerra Unida, però els percentatges que l'estudi els atorga són tan ajustats que ben bé podria resultar que no l'assolissin. Encara més per sota apareix una cada pic més debilitada UPyD.

És factible que tants grups aconseguixin representació? Amb un Parlament tan fragmentat hi haurà possibilitats d'una alternativa parlamentària al PP? El grup o grups que tinguin la clau de la formació de la majoria actuaran en clau balear o, si són d'àmbit estatal, se sotmetran a les estratègies de les respectives centrals i per ventura esperaran a veure què passa a les eleccions

generals? Són les tres grans incògnites que marquen la recta final cap a les urnes a les Illes.

Partits amb representació. En aquests moments hi ha tres grups parlamentaris: PP, PSOE i Més. És cert, però, que dos partits més obtingueren, el 2011, escons a la Cambra: Gent per Formentera i PSM-Menorca. Són partits sobirans, tot i que els seus diputats –un per banda– formen part del grup socialista i del de Més, respectivament, i per això no se'ls cita mai particularment. Per la seva banda, el regionalista PI disposa també d'un escó, el que ocupa Antoni Pastor, però no el guanyà per aquest partit sinó que es presentà amb el PP i posteriorment es convertí en trànsfuga. Deixant de banda aquests peculiars casos, a efectes de l'anàlisi present només hi ha els tres grups parlamentaris esmentats. Tan escassa representació podria acabar-se a les pròximes eleccions si és que, com avançava l'enquesta referida, els vuit aspirants obtenen escons. Però la història electoral autonòmica mostra que seran molts menys els que assoliran l'objectiu.

A Balears cada illa és, segons la llei electoral, una circumscripció. Formentera tria un diputat al Parlament. Eivissa, 12. Menorca, 13. I Mallorca, 33. Tan baix nombre d'escons que s'elegeixen per circumscripció, sumat al tall o percentatge mínim de vot que cada candidatura ha d'assolir per entrar en el repartiment d'escons a cada illa, determinen que històricament hi hagi una baixa representació de partits al Parlament. Entre 1983 i 1991 el tall es va situar en el 3%. Així, era més probable que els partits petits tinguessin oportunitat d'entrar a la Cambra.

És una incògnita quina majoria es podrà for-

Per exemple, Unió Independent de Mallorca assolí un escó el 1991 amb un 3,07% dels vots per Mallorca. Però el 1995, just abans dels comicis d'aquell any, el PP imposà la reforma de la llei electoral, gràcies a aquesta reforma pujà el percentatge fins al 5%. Des d'aleshores aquest tall ha deixat fora partits petits, com Els Verds, que obtingueren un 3,07% el 1995 per Mallorca, que altrament haurien tingut escó.

La importància política dels dos punts percentuals es pot comprendre més bé amb aquesta comparació: a Catalunya el tall del 3% permet una representació prou àmplia; si fos del 5%, per posar un exemple cridaner, aleshores Ciutadans s'hauria quedat sense diputats tant el 2006 (3,5% per Barcelona i 3 escons al Parlament) com el 2010 (3,8% per Barcelona i 3 seients), de manera que no tindria la força que va assolir el 2012 (9 dipu-

mar al Parlament balear després de les pròximes eleccions.

tats) ni tampoc seria, com és, la gran esperança madrilenya per modernitzar la dreta espanyola.

Per un altre cantó, a les Illes molta gent dona per fet que una candidatura que assoleixi el 5% ja té representació assegurada. No és així necessàriament. Pot passar que se superi el tall i quedar sense escó. És més probable que passi com més petita sigui la circumscripció o bé més repartit quedi el vot entre opcions que superin per molt poc el 5%. Eivissa pel Canvi (ExC) —una formació d'esquerra creada el 2007 que avui s'ha diluït dins la candidatura Guanyem Eivissa— va experimentar aquest fenomen. Aconseguí el 2011 el 5,2% del vot a la circumscripció, però com que el PP i el PSOE obtingueren un nombre de vots prou alt per repartir-se els 112 escons en joc, ExC es quedà sense cap diputat. Tal possibilitat enguany és més clara que mai, atesa

la quantitat de partits que aspiren a obtenir representació a cada illa.

A Menorca lluitaran el PP, PSOE, PSM, Podem i Ciutadans per repartir-se els 13 escons. A banda, les enquestes deixen quasi sense opcions Entesa Menorquina (Esquerra Unida) i el PI. Entre 1983 i 1999 van obtenir diputats quatre formacions, tres de les quals, AP/PP (es deia Aliança Popular fins el 1989 i a partir d'aleshores va passar a ser Partit Popular), PSOE i PSM tingueren representació en cada ocasió, mentre que la Candidatura Independent Menorquina aconseguí un escó el 1983 i Esquerra Unida un altre el 1995 i el 1999. A partir d'aquell any i fins el 2011 només els conservadors, els socialistes i els nacionalistes han assolit diputats. Amb aquests antecedents no és versemblant que enguany tinguin representació més de quatre candidatures.

Els 12 llocs al Parlament que es disputen per Eivissa van ser des de 1983 fins al 1991 per a AP/PP i PSOE. El 1995 Els Verds aconseguiren rompre el bipartidisme quan obtingueren un escó. El 1999 es repartiren els diputats PP i la candidatura unitària d'esquerra. El 2003 altre pic foren tres partits els que entraren a la Cambra: PP, el pacte d'esquerra i Els Verds. I tornaren a baixar a dos el 2007 i 2011: conservadors i tota l'esquerra unida. Enguany, segons les enquestes, tenen opcions d'escons quatre formacions: PP, PSOE, Guanyem i Ciutadans. I dues més, PI i PREF (Partit Renovador d'Eivissa i Formentera), aspiren a fregar el 5% i, si més no, somien amb un diputat. Però la història electoral dóna molt poques probabilitats que siguin més de tres candidatures les que es reparteixin els llocs que es trien per anar al Parlament.

EFE

EFE

Totes les enquestes donen per fet que el PP de José Ramón Bauzá no repetirà la majoria absoluta. La formació Més, liderada per Biel Barceló, repetirà més o menys els mateixos resultats que el 2011, segons els sondejos.

A Mallorca, els 33 diputats de la Cambra que s'elegeixen s'han distribuït històricament entre un mínim de tres candidatures i un màxim de cinc: AP/PP, PSOE i PSM (aquest últim a vegades en coalició però essent la formació més important, com passa ara a Més) sempre han tingut representació. A més, Unió Mallorquina la gaudí des de 1983 fins el 2011, quan ja no va concórrer perquè desaparegué abans; Unió Independent de Mallorca l'assolí el 1991 i el CDS, el 1987. Amb vista a les urnes del proper mes de maig hi ha vuit partits que poden entrar, segons les enquestes, en el repartiment d'escons: PP, PSOE, Més, Podem, Ciutadans, PI, EU i UPyD. No obstant això, és impossible que tots entrin a la Cambra. Més de cinc és molt improbable.

Formentera és un cas a banda. Només tria un diputat. Se'l queda qui guanya, encara que sigui per un vot, òbviament. S'hi solen enfrontar dues candidatures unitàries, l'una de dreta i l'altra d'esquerra. Actualment l'escó el té Gent per Formentera (d'esquerra).

Majoria alternativa al PP. Si, com totes les enquestes indiquen, el PP de José Ramón Bauzá no obté la majoria

absoluta –30 escons sobre els 59 que formen el Parlament– aleshores haurà de cercar un pacte per poder ser investit o, si no, es podria intentar una majoria alternativa, i en el cas extrem que tampoc fos possible, aleshores es convocaria novament a urnes. Tot plegat, però, no sembla massa factible.

El tipus de majoria que es pugui forjar dependrà de la força que tinguin els dos extrems de l'arc parlamentari per inclinar la balança cap a una banda o l'altra: l'esquerra, format per Podem; i el dretà, ocupat per Ciutadans i –si té diputats– el PI. Així es desprèn de les enquestes, si més no. Ara bé, és important ressenyar que tant Podem com Ciutadans manifesten problemes d'estructuració que els podria fer tenir resultats per sota del que assegurin els sondejos. El passat 31 de març finalitzà el procés de votació –a través d'inter-net– del cap de la llista autonòmica de Podem. Tal com era previst, guanyà el secretari general, Alberto Jarabo. Va merèixer 867 vots a favor, però també 1.120 en blanc. El resultat demostra una situació de crisi interna molt seriosa, i a més, una molt escassa participació: 1.987 ciutadans hi votaren, quan a les primàries de Més concorregueren 5.200

persones i a les del PSIB-PSOE gairebé 12.000. Ciutadans, per la seva banda, és un partit sense cap estructura a les Illes: no té seu, no té més que un grup de simpatitzants –diuen que 127–, un dels qual s'ha erigit –amb permís de la direcció de Barcelona– en portaveu i coordinador, Josep Lluís Bauzá, Però no té presència territorial enlloc... en fi, no existeix orgànicament. És cert que una cosa semblant passava a Andalusia un mes i mig abans de les eleccions del passat 22 de març, i llavors va treure el resultat espectacular que és conegut. Però, malgrat aquest antecedent, no és fàcil imaginar que a les Illes pugui donar una sorpresa de tal magnitud. Sobretot perquè els problemes ja se li comencen a acaramullar: grups d'incontrolats comencen a crear candidatures per concórrer a les eleccions amb el nom de Ciutadans, o altres de molt semblants, a diversos indrets (com a Menorca, on ha sorgit una candidatura autonòmica) i, a pesar que han estat desautoritzats per la direcció central encapçalada per Albert Rivera, poden provocar dispersió del vot de la marca. Per si faltava res, ni tan sols té candidat decidit. Bauzá, fins ara l'única cara visible reconeguda per Barcelona, ho volia ser i fins i tot arribà

EFE

El PSIB de Francina Armengol ha aturat la caiguda de la intenció de vot però no té gens segur de poder liderar una majoria alternativa al PP. El líder de Podem a les Illes, Alberto Jarabo, ha confessat que els pactes a Balears dependran de l'estratègia d'àmbit estatal i de les pròximes eleccions generals. El partit d'Albert Rivera no té a les Illes ni seu ni estructura ni candidat... però les enquestes li atorguen fins a 5 diputats, que podrien ser clau.

a anunciar primàries per presentar-s'hi, però Rivera ho va impedir i envià a Palma dos membres de la direcció central que sondejaren, durant les passades festes de primavera, diverses persones com a possibles candidats a número u al Parlament.

A desgrat dels problemes que tenen, les enquestes assenyalen Podem i Ciutadans com les revelacions de les eleccions de maig. Seran, si els sondejos encerten, els dos partits dels quals dependrà –amb el PI, si entra– la formació de la majoria alternativa al PP o, en el seu defecte, que José Ramón Bauzá continuï governant encara que sigui en minoria. Clar que també hi ha la possibilitat que les direccions centrals de Podem i de Ciutadans no vulguin arribar a cap acord a Balears abans de les eleccions generals i sotmetin tot el que facin a les Illes a les respectives estratègies d'àmbit estatal.

Les eleccions generals. Per primera vegada és factible que la majoria parlamentària balear estigui a l'expectativa del que passi a les eleccions generals, que s'han de celebrar a finals d'any o, a tot estirar, abans del 21 de gener de l'any que ve. Les anteriors, de

2011, van ser el 20 de novembre. Segons la llei electoral, el president, actualment Mariano Rajoy, les pot avançar tant com vulgui, però només les pot ajornar un màxim de dos mesos; per tant, la data màxima és el 20 de gener de 2016. Mai no ha passat, això de demorar-les. Enguany dependrà dels càlculs que facin els estratèges de Rajoy. La premsa digital dretana de Madrid contempla com una possibilitat real que els cervells conservadors es plantegin seriosament l'ajornament, per intentar rectificar, durant els dos mesos extra, la pèrdua d'intenció de vot cap al PP que ara auguren les enquestes. Així, doncs, en funció de quan es convoquin les generals, el Parlament illenc podria no tenir una clara majoria durant bastants mesos, o qui sap si durant tota la legislatura.

Quant a la submissió balear a estratègies estatals, el secretari general de Podem, i candidat a la presidència del Govern, Alberto Jarabo, deia en una entrevista a *Diario de Mallorca* publicada el passat 5 d'abril que "la nostra prioritat són les eleccions generals i a aquesta estratègia" se sotmetran els potencials pactes i decisions que es preguin a les Illes. Talment ha passat a

Andalusia: el centralisme de Podem ha funcionat a la perfecció. El que resulta sorprenent és que el líder d'un partit que actua a Balears reconegui amb aquesta naturalitat la seva condició subsidiària.

Des de Ciutadans no s'ha fet cap declaració respecte a possibles pactes. Ara bé, pareix bastant clar, tenint en compte el cas d'Andalusia, que, igual que farà Podem, el que decideixi a Balears dependrà de la seva estratègia d'àmbit estatal. I no pareix probable que faci moviments previs autonòmics –de pactes amb la dreta o l'esquerra– que la puguin posar en risc potencial.

A Balears mai no s'ha embocat, en fi, cap a un procés electoral autonòmic com el d'aquest any. Incertesa, alta probabilitat de fragmentació del futur Parlament –o pluralitat de la representació, si es vol dir així– i, sobretot, la quasi segura supeditació de la formació del Govern illenc a les necessitats estratègiques que a Madrid i/o Barcelona decideixin les direccions centrals de Podem i/o Ciutadans, si és que tenen el pes polític que ara com ara els atorguen les enquestes.

Miquel Payeras